

MERKVRYSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Od dnia 11. do 18. Ianuarij, 1661.

Z Mádrydu 26. Nouembris, 1660.

Je szczęście sie ludźiom/ ktorzy z Pań-
stwa Medyoláńskiego morzem sie pu-
ścivszy/ mieli nam na woynie przeciwko
Portugálliey służyć/ bo dla nawałności
morskiej 4. Okretow utonęło z ludźmi
co na nich byli.

Bunty w Oliwencyey sa uspokoióne/
a Portugálczykowie/ ktorzy w kilku ty-
śtecy y z Armata tam sie puścili byli/
stráćivszy nádziecie żeby ich zámysly mia-
ły sie zdarzyć/ náząd sie wrocili y Armate po roźnych Fortecách
pobliższych rozdzielili; zład dochodzimy/ że chcá sie chronić w Be-
lákiey okázyey do bitwy. Z nášey strony też nie możemy bydź goto-
wi wychodzić przeciwko nich/ chyba by zá cztery ábo pięć Miesiecy.

Z Kopenhagen 9. Decembris, 1660.

Tuteżne Gubernio nowsza co dzień ná sie bierze forme/ wšytkie
bowšem máterye *Status* w siedmiu roźnych Rádách beda trá-
ctowane. Pierwsza bedzie Rádá tátemna ábo *Status*, do ktorey
należeć máia wšytkie *Regalia*. Druga bedzie Skárbowá Rádá/
dla spraw do Skárbu & *ad fiscum* należacych. Trzecia/ Rádá

Wolenna/ gdzie beda decydowane te Materye/ ktore do pokoju/ do wojny/ do Przymierza/ do Fortyfikacyey/ do municyey/ zc. naleza: Czwartha/ Rada Admiralsstwa/ do ktorey naleza budowanie Okretow/ Rysztowanie ich/ potrzeby do wystawienia y opatrzienia Flotty/ y wszystko co do potegi morskiej nalezy. Piata/ Rada *Commerciorum*, to jest/ Handlow z Postronnymi/ gdzie namowione beda sposoby/ iako naylepicy odbywac to/ co sie w Koronie rodzi; iak nayspodobniey zaciagac od postronnych co sie w oney nie rodzi; a nade wszystko iako naywiecey zlotá y srebrá w Pánstwie zatrzymac. Szosta/ Rada *Correspondentiarum*, to jest/ dobrego porozumienia z Postronnymi/ do ktorey nalezac bedzie staranie okolo wyprawienia Poslow swoich/ okolo przyjscia Cudzych/ y wrazac powinna bedzie Materye/ ktore zachodzi beda do Traktowania przez listy z Postronnymi Pány/ lubo w rzeczach publicznych/ lubo *privatorum*. Siódma/ Graniczna Rada/ w ktorey Traktowane beda te rzeczy/ ktore dependencya maia od Granic z Sasiadami/ y do porownania rozności/ coby okolo tego vrosć mogly.

Z Sztokolmu 12. Decembris, 1660.

Kolowa Krystyna málo sie nie namysli oblozyc swoy wiazdztad aż na przyszla Wiosne/ y z Stanami tuteznymi cos powaznego zacym traktue; ale coby to takiego bylo/ nie przyszlo ieszcze doskonale y pewnie do pospolitey wiadomosci.

Dwor jatosny zostacie/ ze Grassa Schlippenbacha stracil. Teraz zamysla kogo inszego naznaczc do Polskicy na iego miyscu; y bez mála nie posle Grassa Orensterná. Na Poselstwo do Angliey iuz obrány jest Grass Niels Brahe, a do Francyey Grass Tott. Poslow do Cesarza/ do Hispánicy/ y do Holandyey ieszcze nie obrano. Do Diniey zas z Congratulacya Krolestwa Dzieńdziejnego/ poiedzie Xiáze Adolf Jan/ Brat Krola zmarlego.

Wojná przeciwko Moskwie tuż jest namowiona/ y rozumieia wszyscy/ ze Bulawa sie dostanie Generalowi Hornowi.

Z Londy-

Z Londynu 17. Decembris, 1660.

Vczynił Krol Kancelerzã swego Kiazęciem & *Parem Anglia*, życząc sobie/ żeby Matzenstwo między Kiazęciem *de Iork*, a *Cor*ta tego Kancelerzã doszło.

Pręparatorya wielkie sie czynia dla Koronacyey Krolowskiej/ a Krolowa *Marka* rozne Matzenstwa Krolowi proponuje/ y rãdaby żeby przed odjazdem swoim z Angliey wiedzieć mogła/ do ktorey z *Consensem* swoim sklonić sie Krol chce. Życzylaby ona sobie/ żeby przyszła Krolowa była *Katholiczka*/ a proponuje iedne z niemátym *Posągiem*/ lecz Krol sie nie deklaruje/ máiac w tym punkcie ná co sie obezrzec.

Párlament ieszcze nie rozpustzony/ ale iuz deklarowano/ że ná dzień 20. tegoż *Miesiacá st. loci*, weźmie swoy koniec.

Posłowie Holenderscy traktuis z *Commisarzami* od Krolã *Deputowanymi*/ między ktorými jest *General Monk*/ y *Margrabia de Ormond*, ale mála nádzieia jest/ żeby co spráwić mogli ná strone swojej *Rzeczypospolitey* póki ieszcze *Párlament* potrwa; y po skonczeniu *Párlamentu*/ niemáß podobienstwa/ żeby wiele spráwić mogli/ bo *Miasto Londyn*/ ktorego dostatkí y potegá/ z calosci y przestrzenstwa *Commerciorum* y *hándlow* pochodzi/ bedzie sie zároveň temu opponowáło.

Z Páryżã 17. Decembris, 1660.

Powrocil z *Poselstwa* Angielskiego *Comes de Soissons* z *satisfakcyã* wielka swoich *Traktatow*. *Wdzięcznie* tu jest przyiety od Krolã y od *Kárdynala*/ ktorego *Siestrzenice* ma zá sobã.

Spráwa z *Archikiazęciem* z *Inspruku* zstrony trzech milionow *talerow*/ ktore náznáczone temu sa w nagrode *Alsacyey*/ *vigore Pacis Monasteriensis* *vstapioney*/ iuz jest *konkludowana* y *podana* do podpisu. *Tak* tedy stánelo/ że *milion* *wyliczony* ma byc ná *święty Jan* przyszly 1661. y *tak consequenter* ná *káždy Kól*/ aż do *wypłacenia summy*.

Krol Portugalski zaciaga Comesa de Harcurt za Generala woyst swoich z wielkimi kondycyami. Ale (choć wolny sobie Pan / bedac z Domu Xiążat Lotaryńskich) jednak z namowy Przyiacioli / z ktorymi konferował te sprawy / trzyma ją na deliberacyey.

Trzymamy tu iuż za rzecz pewną / że Ociec S. pozwolił Kardynałowi Mazaryniemu bydź dożywočním Legatem *de Latere Sedis Apostolicae* we Franczyey / ponieważ widziemy / że tenże Kardynał gotuje na swiecenie. Jest to taka *dignitas*, że po Papiestwie między Duchownymi niemaß wielßey.

Xiążę Lotaryński stara sie o Madamoiselle Maryanne / Siestrzenice Kardynałską / w Malżenstwo.

Z Kolná 17. Decembris, 1660.

Francya / Anglia / y Miasta Anseátveckie / *instant* v Kroia Hiszpańskiego / y v Holendrow / aby dofluitacya na Rzecz *Scaldis* do Antwerpicy była otwarta / zawarli bowiem ja Holendrowie (na ktorych gruncietá Rzeka wpada w morze) różnymi sposobami po obu brzegách Rzeki: Teraz świeżo w Antwerpicy naprawuisz Dom Kładny Osterlingski / Kupcom Anseátveckim należacy; zaczął domysławamy sie / że iuż Anglia podobno otrzymała wolną dofluitacya dla swoich Kupcow z Londynu do Antwerpicy.

Z Hagi 20. Decembris, 1660.

Z Ost. Indyey mamy wiadomość / że Kláße Woystá obieli Portugalczykom Fortece *Malaca* nazwana / po ktorey odebraniu posli daley na obleżenie Miasta *Macoa*, chcąc sobie Pás otworzyć *ad viscera* Państwo Portugalskich.

Z Rzymu 24. Decembris, 1660.

Widzac Ociec S. że polki sprawa Xięstwa *de Castro* będzie tak *in suspensio* zostawała / nie będzie miała *Sedes Apostolica* pokoiu

przed

przed wielkimi Intercessyami/ ktore wnoszone beda od rożnych Potentatow/ aby to Kieſtwo Kiazęciu wroczone bylo. W Kiazęcia zaś żadne podobne sposoby ſie nie pokazuia/ aby to za vſpokoieniem Credytorow *Montis Farnesiani*, vvolnione/ y wykupione bydź mogło: Przetoz dalſzym molestacyom zagradzaiac droge/ w Poniedzialek przeſły Jego Swiatobliwość *in Conſistorio publico* incorporował go *Camera Apostolica*, taka abo podobna mowe wprzod miewſzy do Kardyńatow; Ze trzeci Rok iuż minał po przypadaniu terminu nazywanego Kiazęciu/ do ſatisfakcyey Credytorom *Montis Farnesiani*; a że nie poczuwaiac ſie do tego času Kiazę/ do czego inſzego/ do tey sprawy potrzebnieyſzego/ tylko do instancy rożnych przez Monarchow/ ktorych affekt *Sedes Apostolica* y *Religio Catholica* zachowac przeciwko ſobie potrzebuie/ a z vſtawiczeney negatywy vrazićby ſie mogli; Tedy *lapidem scandali* z poſyrodká ruſzyć vmyſlił/ incorporuiac Kieſtwo *de Castro Camera Apostolica*, ktora/ maza tey incorporacyey/ bedzie powinna Credytorow pomienionych vſpokoić/ w.

Cardinalis de Este niewypowiedziane został zalosny/ nowiny dostawſzy o zęſciu z tego ſwiata Kiazęcia Almeryka *de Este* Synowca ſwego; na miejscu ktorego wielkie tu ſtaranie czyni Poſel Wenecki/ aby vproſić mógł *Dom Innocentio Conti*, Generala Paſpieckiego/ głowieka doſwiadczonego nie tylko w Woynach Niemieckich/ ale y w Tureckich/ poſluge oddawſzy przedtym Wenecom w Dalmacyey przez niemaly czas

Exceſs wielki ſie ſſtał w Pańſtwie Medyolánſkim/ gdzie nieſiaki zrazu Nabożnik a potym Fanatyk zalożywſzy *Oratorium*, kedy ludzic zapraſzał na nabożenſtwo/ w Fantazyu potym wpadł że ieſt Chryſtusem/ a przybrał do ſiebie 12. Apoſtolow ſobie podobnych: czego ſie dowiedziawſzy Vrzad Duchowny tamczyzny/ poſmac ich kazal/ ale oni wczesnie ſie dowiedziawſzy o tym/ vciekli. Principał vdal ſie naprzod do Inſpruku: tam dowiedziawſzy ſie że Papież *inſtabat*, aby go wydano/ vciekl do Straßburgu; lecz y tam nie czekaiac/ vdal ſie do Saſſicy ſiemie/ y teraz ieſt w Drezdzie. Vczynili mu tu zatym Proceſs; a nie mogac go dostać/ ſpalic ma

ia publicè przez Kátowstkie rece osobe iego drewniana/ ná iego kštal zrobiona.

Z Białey Cerkwie 31. Decembris, 1660.

W Niedziele przeszła zlażyło sie 30. Choragwi Nászych Konnych do 12. tysiecy Ordy/ y posli ku Pereásłáwiu ná tamé strone Dniepru/ gdsie Moskwa y Sameženko z garscia Kozakow Rebellizántow sie zawarli.

Wczorá wešlo do Kijowá 14. wozow z pieniadzmi ná zapláte Moskwy/ co tam *pro Praesidio* leży. Z ięzykow sie wyrozumiało/ że miedziáne sa pieniadze ná zapláte Konnemu Woysku przywiezione/ y że ma sie káždemu z nich dostać po 150. złotych.

W tenze dzień przyiáchal Confident Chmielnickiego prosiac áby *disciplina Militaris* y skromność bylá miedzy Nászymi zachowana/ wdáiac to za naylepszy y nayskutecznieyszy sposob do wkorzenienia dawney miedzy soba miłosci y konfidencyey; y powtorre prosiac/ áby smy nie odwołoznie do tego sie przytożyli/ coby Buntownikow Zadnieprskich iak nayprzedzey vskromili/ szycząc sobie cále Hetman Zaporowski zjednoczenie Ukraíny do Korony/ y do posušenstwa J.R.M.

Praesidium tuteczne iuz ob Officyerow Nászych iest lustrowána/ net nálázó sie w nim 6000. ludzi *circiter*; lecz bez Marsowych proznuia zabaw/ dla Moskwy/ ktora nie smie z Kijowá wypádac.

Z Wenecyey 1. Ianuarij, 1661.

Pisal Senat tuteczny do Posta swego w Páryżu rezyduiacego/ áby condolencya imieniem onego zložyl *in sinum* Krolá y Kárdynalá Názaryniego/ o niespodziéwaney smierci Xiázcicia Almeygá de Este, ktoremu vchwalili *Epitaphium* wielkie wystáwić/ gdsie sie Xiázciciu Brátu iego bedšie podobáło/ á ná vnkosťy 3000. dukatorow náznaczył.

W Arsenale tutecznym pilnie robia okolo nowych Galer/

Chcac z inßymi náietymi Okretami wystáwić ná Wiosne Flotte porządna/ ná ktorey pojedzie do Bándyey nowo obrány Hetman Wielki tej Rzeczypospolitey.

Piße z Konstantynopola/ iż Cesarz Turecki Czaußá náznáczył do Krolá Francuskiego z takowym Poselstwem: że on nie kazał Poddánego tego wziąć do Wieszienia iáko Poslá tak Wielkiego Monárchy/ ále iáko *de la Haye* prywatnego człowieka/ ktory smiał wypráwić syná swego do Fráncyey/ podußeżáiac Krolá ná Turkow; máiac Cesarz Turecki zá to/ że tym wézynkiem swoim Krolowi wygodził/ gdyż takowym karánem dáł przyklad drugim/ że by przystoynie y wiernie służyli Pánu swemu/ á żeby go z nikim nie wádżili.

Kupcy z Bosny piße tu do swoich Correspondentow/ że Portá Ottománska wysłała świeżo z rożnych mieysc do Belgradu y do Budzyniá ze 40. iéżeli nie 50. tysiecy ludzi/ wßytko Janeczárov y Spahiów/ aby tam zimowali/ y byli gotowi ná Wiosne do operácyey wojenney/ gdzie bedzie potrzeba.

Z Bándyey mamy/ że Sekretarz Báßy Tureckiege w Báneey rezyduiacego/ wciékl od niego do Náßych prefac o Passport do Insuly *Chios*, á zamtad do swoiey Wycieczny do Asiey: Powiáda miedzy inßemi/ że w Bándyey Turcy nie máia nic wiecey nád osm tysiecy ludzi; ráchuiac to co máia w Obozie/ y to też/ co po rożnych Prezydyách zostawa. Staráia sie tu tedy/ żeby iak náprędzey tam wysłać mogli z tysiac ludzi co máia gotowych/ á potym *successive* iéżeżeto wiecey/ ná co beda sie mogli zdobyć.

Z Wiedniá 10. Iánuarij, 1661.

Z Siedmigrodzkiej ziemie oznáymuia/ iż Kemeny Jánuß z Bár-
ezáiem sie zgodził/ y spólnym stáraniem Seym złożyli Stanom Siedmigrodzkim/ w ktorym máia sie stárac o Haráč dla Porty Ottománskiej; Posláł potym Barezáy do Turkow/ co iuż iemu sli ná pomoc/ o zgodsie oznáymuiac/ aby sie nazad wrocili.

Powrócił náß Curryer z Konstantynopola: Przymiozł 360.

ba listy

ba listy de Data 14. Decembris, w których oznaymuia/ iż byle Bär-
czay wyliczył Porcie Ottománskiej tamten wysoki Zárácz co obie-
cał/ to mu Turcy dádza pokoy/ y potwierdza go ná Pánstwie :
Druga/ że byle sie dowodami Porcie Ottománskiej pokazało/ że
dwie Fortecy Záthmár y Hečet do dwuch Comitatorow należa/ á
nie do Siedmigrodzkiej ziemi/ tedy kontentuje sie Cesarz Turecki/
żeby w reku Cesarzá Chrześcíanskiego zostály; cofáiac sie teraz ná-
zad od pretenseyey tych dwuch Comitatorow. Przecie postáremu/ co
dzien to wielkše bywáia v nich gotowósci ná woynie/ y owšem
wieść táka jest w Konstántynopolu/ że wkrótce Cesarz Turecki do
Abyrnopolu powróci; to za przyczynę wdáiac/ że chce ná Wiosnę ze
wszystkimi silami ná Wenerow vderzyć w Dalmácyeey.

Krol Angielski listem swoim do Cesarzá pisanym w terminách
bárzo obliguacych/ oznaymuie o powrocie swoim do Dziedziczyney
Korony. Stad bedzie mu sie korespondowáło przynależyta Portee-
rya. Poledzie do niego od Cesarzá taki znaczny Káwáler z kom-
plementem/ y z tym też/ áby mu przelozył *Statum* Korony Węgier-
skiej.

Mierwáia do tego czasu Stany Węgierskie swoje zgrómádze-
nie w Pálacu Arcybiskupa Strygonckiego/ y tutro máia referowác
Cesarzowi to/ co przez ten czas urádzili okolo całosci Wyczyzny
swoiey.

Z Kráková 18. Ianuarij, 1661.

PRzybliża sie wyjazd Krolestwa Jch MM. z íalem tego Mía-
sta/ ktore smákwác sobie poczęło obrone y ozdobe z bytnosci y
pomieszkania Osob Krolewskich pochodzaca. Naznáczył Krol
J. M. Posła do Wielkiego Chána Tatarskiego/ J. M. Pána
Szmelingá Chorążę Nádwornego/ Koronnego/ áby komunio-
wował onemu Krolewskie swoje zamysly okolo woyny z Moskwa.

W KRAKOWIE, w Kámiénicy Szoberonskiej ná Wendecie, dnia 18.
Ianuarij, A. 1661. Cum Priuilegio S. R. M.